

110690 - Марде бо ҳамсараш мушоҷара мекунад ва сари ўро ба девор мекӯбад, бар асари он ҳамсараш мемирад

савол

Марде бо ҳамсараш ба хотири зани дуввумаш мушоҷара мекунад. Дар лаҳзаи ғазаб, ҳангоми ҷидол сари ўро мегираду, ба девор мекӯбад, бар асари он, зан бехуш мешавад, дигар ба ҳуш намеояд ва ҷон медиҳад. Оё ин шавҳар лаънатӣ аст? Ва ё ў ба хотири нияти куштан надоштанаш бахшида мешавад?

Чавоби муфассал

Ҳамду сано барои Аллоҳ.

Амале, ки ин мард ичро кардааст, ки сари ҳамсарашро гирифта, ба девор қӯбidaаст, амали мункар ва ноҷоиз мебошад, зоро Аллоҳ таъоло задани ҳамсарро бо ин шева ҳалол накардааст, танҳо руҳсат додааст, ки баъд аз насиҳат ва ҳачр намудани ў (дурӣ кардан аз ў), ўро ба нияти адаб додан бизанад, ба шарте, ки бошиддат назанад, асаре бар баданаш нагузорад ва узверо нашиканад ва ўро ба нияти интиқом ё холӣ кардани нафс аз ҳашм назанад.

Дуввум:

Коре, ки шавҳар анҷом додааст, қатли шибҳи амд ҳисобида мешавад ва он (қатли шибҳи амд) тибқи таърифи аксари донишмандон қасди задани шахсе бо чизест, ки маъмулан намекушад, монанди қамчин ё чӯби хурд.

Ибни Қудома (раҳмати Аллоҳ бар ў бод) дар китоби "Ал-Муғнӣ" (8/116) гуфтааст: "Шибҳи амд яке аз қисмҳои қатл аст, ки иборат аз қасди задан бо чизе, ки маъмулан кушанда нест. Фарқе надорад, хоҳ ўро бо сабаби душманий бизанад ва ё ба нияти танбех, вале дар ин амр зиёдаравӣ мекунад, масалан задан бо қамчин, асо, санги хурд, даст ва ё бо чизҳое мезанад, ки маъмулан инсон аз он намемирад, вале агар фавт шавад, ин қатли шибҳи амд аст, зоро ў нияти задан дошт, нияти куштан

надошт. Аз ин рӯ, амди хато ва ё хатои амд ҳам номбурда мешавад, чунки дар он ҳам амд ва ҳам хато вучуд дорад, зеро ў боамд (амдан, қасдан) зад, вале дар куштор хато кард. Дар ин ҳолат қасос ҷорӣ намешавад, вале тибқи дидгоҳи аксари аҳли илм бояд ба оқилаи мақтул (кушташуда) дия бидиҳад". Поёни сухан.

Аз ин рӯ, бар шавҳар ду чиз воҷиб аст:

Аввал: Каффорат, ки он озод кардани ғуломе мебошад, агар наёбад, пас бояд ду моҳ пайдарпай рӯза бигирад. Тибқи саҳехтарин дидгоҳи донишмандон ҳӯрок додан ба мискинон дар ин ҳолат кофӣ нест.

Аллоҳ таъоло фармудааст:

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ أَنْ يَقْتُلَ مُؤْمِنًا إِلَّا خَطًّا وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا حَطًّا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ إِلَى أَهْلِهِ إِلَّا أَنْ يَحْدَدُّوا فَإِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ عَدُوًّا لَكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَإِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيقَاتٌ فَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ إِلَى أَهْلِهِ وَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصَيَامٌ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ تَوْبَةً مِنَ اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلَيْمًا حَكِيمًا}. (سوره النساء: ۹۲).

«Хеч мӯъминеро сазовор нест, ки мӯъмини дигареро бикушад, магар аз рӯи хато. Ва касе, ки мӯъминеро ба хато бикушад, бояд як бардаи мӯъминеро озод кунад ва хунбаҳое ба хонаводаи ў (яъне ба меросбарони мақтул) бипардозад, магар ин ки онҳо гузашт кунанд. Ва агар (мақтул) аз қавме бошад, ки душманони шумо ҳастанд ва (худи) ў мӯъмин аст, пас бояд як бардаи мӯъминеро озод бикунад ва агар (мақтул мӯъмин набошад, вале) аз қавме бошад, ки миёни шумо ва эшон паймоне аст, бояд хунбаҳое ба хонаводаи ў бипардозад ва як бардаи мӯъминеро озод кунад. Ва ҳар ки наёфт, пас, (бояд) ба унвони тавбае ба даргоҳи Аллоҳ ду моҳ пайдарпай рӯза бигирад. Ва Аллоҳ донои ҳаким аст». (Сураи Нисо: 92).

Аз донишмандони Кумитай доимӣ оид ба фатводиҳӣ пурсиданд: Оё баъд аз пардоҳти дия бояд рӯза бигирам? Ва чанд рӯз бояд рӯза бигирам? Оё он рӯза пайдарпай бошад ва ё на? Оё мумкин аст, ки рӯзаро ба сурати мунқатеъ (чудо-чудо, нопайваста) гирифт ва ё ба ҷои он (ба мискинон) ҳӯрок бидиҳам?

Дар ҷавоб гуфтанд: "Каффорати қатли ҳато бар шумо воҷиб аст, ки иборат аз озод кардани як ғуломи мӯъмин, агар онро наёбӣ, пас ду моҳ пайдарпай рӯза бигир ва рӯзаи ин ду моҳро ба сурати мунқатеъ гирифтан дуруст нест ва ҳамчунин хӯрок додан ба мискинон дар каффораи қатли ҳато дуруст нест, зоро (хӯрок додан ба мискинон) ба унвони каффораи қатл на дар китоби Аллоҳ ва на дар суннати расули ӯ (дуруду паёми Аллоҳ бар ӯ бод) событ шудааст ва Парвардигорат фаромӯшкор нест".
Поёни сухан.

"Фатово-л-лаҷнату-д-доима" (21/273).

Дуввум: Дија. Дијаро бояд оқилаи қотил бидиҳад, магар дар ҳолате ки меросхӯрони ҳамсар ӯро бубахшанд.

Оқиларо имрӯзҳо "оила" меноманд. Манзур аз оила, танҳо мардони оила мебошанд ва занон ба он дохил намешаванд. Мардони оила, (ки дији қотилро медиҳанд)
инҳоянд: Падар, падаркалон, писар, бародарон, амакҳо ва писарамакҳо.

Дияи зан нисфи дияи мард, яъне панҷоҳ шутур аст.

Аллоҳ донотар аст.